

VIITORUL BIBLIOTECILOR (PUBLICE) – SPRE CE NE ÎNDREPTĂM?

Dr. Octavian Mihail SACHELARIE
Director, Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș
„Dinicu Golescu” Public Country Library Argeș
Pitești, Str. Victoriei, Nr. 18, Județul Argeș, Cod 110017

The present study starts from the premise that the appearance and development of the new digital communication technologies determine pressures upon the infodocumentary structures, especially on libraries.

The future libraries will have to be connected to the new challenges, the transforming elements being identified in the presented work, this also being an argument for the perennality of the library institution.

Keywords: digital technologies, hybrid library, digital/virtual library, e-book, library services.

*

*

*

Omenirea este un „sat planetar”, așa cum a prezis sociologul canadian Marshall McLuhan în anii '60 ai secolului trecut, noile tehnologii comunicaționale (în special Internetul) determinând schimbări majore la nivelul comunicării, văzută ca fenomen tehnologic și psihosocial – emiter, receptare, asimilare a informației și, eventual, transformarea ei în cunoaștere.

Istoria este trăită „în direct”, iar informația poate fi prelucrată în „timp real”. Globalizarea mediatică, apărută odată cu revoluția digitală, înseamnă acces nelimitat la informație, cu toate plusurile unui asemenea proces. Pe de altă parte, cantitatea de informație „virată” este imensă¹, calitatea ei fiind, în multe cazuri, îndoielnică. (Internetul produce o „obezitate” a informației, eventual o lectură superficială și o diminuare a lecturii cărților de beletristică în favoarea ziarelor, revistelor și a literaturii de specialitate.) Un exemplu: concluziile unui studiu² realizat în cadrul Universității din Carolina de Sud (S.U.A.) arată că bibliotecile, computerele, colecțiile de DVD-uri și ziarele stochează o cantitate enormă de

¹ FIRAN, Ileana. www.cine.ce.cum.citeste.fr sau *Ce aduce digitalizarea cărților în Franța?* În: „Scrisul Românesc”, Nr.1(101), ianuarie 2012, p.22.

² DIMA, Mihaela. *Suntem bombardati zilnic de foarte multe informatii.* În: „Adevărul”, 16 februarie 2011, p.36.

informație – 295 de cvintilioane de megabiți (295 urmat de 18 zerouri). Potrivit cotidianului *The Daily Mail*, dacă toată această informație ar fi păstrată pe CD-uri, teancul ar ajunge până la Lună!

Tot acest „iureș” informațional, determinat de apariția noilor tehnologii digitale, acaparează, treptat, întreaga noastră existență. Trăim, cotidian, alături de e-book-uri, site-uri, de cărți digitizate pe Internet, biblioteci digitale, smartphon-uri, tablete iPad, televiziune 3D. Toate acestea se perfecționează permanent, totul fiind pus în slujba Măriei Sale „Informația”.

Într-un asemenea context, presiunile asupra structurilor infodocumentare, în special asupra bibliotecilor, nu au întârziat să apară. Rezolvarea sau atenuarea unor asemenea probleme ține de răspunsul dat unor întrebări pertinente³: cărți pe suport scris sau cărți electronice?; vor continua bibliotecile să mai existe sau cum vor trebui ele să se transforme, să evolueze?; care vor fi așteptările căutătorilor de informație?; ce rol vor avea noile tehnologii de informare și comunicare?; care sunt consecințele, riscurile și oportunitățile aduse de acestea, în spațiul economic, cultural și social?; cum să acompaniem și să gândim dezvoltarea cărții electronice pentru ca aceasta să continue să stimuleze creativitatea și talentul autorilor și, mai ales, să întrețină gustul și plăcerea lecturii?. Pe baza acestor întrebări s-au scris și se scriu, în continuare, tone de cărți și articole, fără ca lumea științifică să ajungă la o concluzie acceptată de toți. În orice caz, extremele sunt bine reprezentate, de la cei care văd, foarte aproape, sfârșitul cărții scrise și al bibliotecii, ca instituție, până la cei care consideră noile tehnologii ca fiind o simplă „modă” care va trece cu timpul. „Dilemele”, numeroase, țin de modul în care privim și interpretăm conceptul de „bibliotecă”:

1) Biblioteca văzută ca „templu al cărții”, adică un depozit de carte - pentru mulți specialiști, este o interpretare inacceptabilă pentru secolul XXI pentru că reliefează o poziție statică și nu vede biblioteca prin prisma unui centru informațional și de comunicare. Pe de altă parte, ce facem cu cei care văd lectura (în bibliotecă) ca o comuniune unică între cititor și cartea care miroase a hârtie, a cerneală? Cine are dreptate: raționalistul (specialistul) sau cel care, asemeni lui Alberto Manguel, genialul aventurier și eruditul recunoscut, vede în bibliotecă un „univers al destinațiilor, care ține mai mult de interioritatea fiecăruia dintre noi”.⁴

Cred că trebuie să fim de acord cu faptul că biblioteca contemporană nu mai poate fi imaginată decât ca o instituție „vie”, adaptată necesităților de informare și de comunicare ale comunității. În același timp, biblioteca trebuie să ofere facilități și pentru cei care caută

³ STOIAN, Victoria. *Lectura și mediul electronic. O abordare psihosociologică*. În: Revista Bibliotecii Naționale a României, 2001, nr.1, p.30-32.

⁴ MANGUEL, Alberto. *Biblioteca nopții* (traducere din limba engleză de Anca STOICULESCU), București: Nemira Publishing House, 2011, p.10.

izolarea, retragerea din viața cotidiană într-un anumit moment: „bibliotecile acționează ca porți către cunoaștere și cultură, asigurând accesul la informație, la idei și opere de creație în cele mai diverse forme. Într-un timp al conectării la viteze maxime, bibliotecile trebuie să se adapteze la schimbări, numai că ele conțin și un sector al recreării, un sector al reflecției. Acesta este motivul pentru care noile sedii au nevoie de noi spații pentru a învăța și a gândi într-o atmosferă propice creativității, spații care să reflecte ideatica umană, dar și spații care să permită retragerea, izolarea din tumultul vieții cotidiene. Bibliotecile trebuie concepute ca locuri publice destinate includerii sociale și învățării de lungă durată”⁵. Valorile bibliotecilor vor trebui folosite activ, „biblioteca fără frontiere” fiind un concept umanist, folosit în sensul său de instituție cu un comportament pro-social, deschisă către o lume din ce în ce mai interdependentă.⁶

2) Biblioteca publică tradițională, al cărui serviciu esențial era împrumutul de documente și răspunsul la întrebările celui care intra în bibliotecă, trebuie să se transforme sau va dispărea. Aici putem discuta două aspecte importante: infrastructura tehnologică și serviciile oferite de bibliotecă. Deja schimbările sunt evidente, biblioteca tradițională (caracterizată prin preponderența documentelor tipărite – peste 85%) a fost înlocuită, în multe locuri, cu biblioteca hibrid(ă) în care documentele tipărite coabitează cu documentele audio-vizuale, multimedia, existând posibilitatea de accesare a resurselor informaționale prin rețele, în special prin Internet: „biblioteca hibridă este un model foarte răspândit; el este practicat de orice bibliotecă care adaugă resurselor sale tradiționale, în mod firesc, resurse electronice pe suport fizic, precum și accesul la resurse existente în web și care gestionează toate aceste tipuri de achiziții în aceeași politică documentară.”⁷

În România, în septembrie 2011, CASIDRO (Catalogul Structurilor Infodocumentare din România), un produs nou al Bibliotecii Naționale a României, numără 3270 de biblioteci.⁸

O analiză a acestora ne arată că o parte importantă dintre ele îndeplinește standardele de bază ale unei biblioteci hibrid, și mă refer aici la Biblioteca Academiei, la bibliotecile universitare, la Biblioteca Națională, la cele 40 de biblioteci județene, plus Biblioteca

⁵ Congresul Mondial al Bibliotecilor și Informației (Quebec, 2008). Cuvântul de deschidere al președintelui IFLA, Claudia LUX (Traducere de Cristina STAICU). Din „IFLA Journal”, vol. 34 (2008), nr. 4, p.325, 333-336. În: *Biblioteca Bucureștilor*, nr.1, ianuarie 2009, p.24.

⁶ SACHELARIE, Octavian Mihail. *Triunghiul cunoașterii - carte, lectură, bibliotecă*. Pitești: Editura Paradigme, 2011, p.164-165.

⁷ LUPOVICI, Catherine. *De la bibliothèque classique à la bibliothèque numérique: continuité et rupture*. În: *Documentalisme. Sciences de l'information*, nr.5-6/2000, p.295, citată în CORAVU, Robert, *Bibliotecă automatizată. Bibliotecă digitală. Bibliotecă virtuală. Bibliotecă hibridă. Delimitări conceptuale*, în: *Biblioteca*, revistă de bibliologie și știința informării, nr.1/2005, p. 11.

⁸ TÎRZIMAN, Elena. *Valențele metodologice ale Bibliotecii Naționale a României*. În: *Revista Română de Biblioteconomie și Știința Informării*, Anul 8, nr.1, 2012, p.8.

Metropolitană București și la o parte din bibliotecile publice din sistem (municipale, orășenești și comunale), precum și la unele din bibliotecile școlare.

Imaginea automatizării și informatizării bibliotecilor publice este reliefată, ca exemplu, de documentul realizat de A.N.B.P.R. și intitulat „Activitatea bibliotecilor publice din România în anul 2007” (principalele măsurători de performanță⁹): totalul colecțiilor era de 51.137.826 de documente, dintre care documente digitale 35.788; numărul înregistrărilor bibliografice în sistem automatizat (din totalul colecțiilor) – 10.917.372; numărul total de computere – 3.838; numărul de stații de lucru pentru utilizatori – 1.250, din care conectate la Internet – 922, iar 590 la Intranet. În ultimii ani, situația s-a îmbunătățit consistent, bibliotecile publice comunale folosind din plin avantajele oferite de programul Biblionet. Aceasta este o inițiativă la nivel național, care are scopul de a asigura accesul la un sistem modern de bibliotecă pentru toți cetățenii României. Se urmărește dotarea cu aparatură informațională și accesul gratuit la Internet. Programul Biblionet în România este finanțat cu suma de 26,9 milioane de dolari de către Fundația „Bill & Melinda Gates”, dorindu-se informatizarea a două treimi din bibliotecile publice din România. Conform unui studiu național realizat pentru „Biblionet”, la nivelul anului 2012, datele statistice arată că: 1.500 de biblioteci (publice) au fost dotate cu echipament; au fost donate 6.460 de calculatoare; 2.175 de bibliotecari au urmat cursuri de formare; 275.000 de români au folosit Internetul pentru prima oară în biblioteca publică, prin programul „Biblionet”; 7 milioane de vizite au fost făcute la bibliotecile publice pentru utilizarea computerului și a Internetului.¹⁰ Datele arată reușita acestui program care suplinește, pentru moment, o politică națională privitoare la dezvoltarea bibliotecii românești. Impactul acestui program este și mai mare în ceea ce privește diversificarea serviciilor de bibliotecă și evoluția bibliotecii în comunitate. Vom analiza mai târziu acest aspect.

Concluzia acestui demers „tehnologic” este aceea că, în anii următori, biblioteca (publică) românească va fi una hibrid(ă), esențial fiind însă procesul de realizare a unui proiect național de rețea. Este, dacă vreți, un pas înainte spre o construcție digitală națională și europeană. Încet, dar sigur, fondul de documente digitizate va crește, ca și fondul de carte electronică, de altfel. Ne vom îndrepta către o bibliotecă de tip digital, definită ca „o bibliotecă care, din punctul de vedere al conținutului, este asemănătoare bibliotecii cu publicații pe hârtie,

⁹ SACHELARIE, Octavian Mihail. *Bibliotecile românești în societatea cunoașterii. Dificultăți naționale și comunitare*. În: Biblioteca, revistă de bibliologie și știința informării, nr.12/2010, p.353.

¹⁰ BARAN, Paul-Andre. *Shhh, no longer...* În: *Lectura în deplasare* (dosar „Dilema veche”. Coordonatoare Patricia MIHAIL), nr.428, 26 aprilie - 2 mai 2012, p. V.

dar în care documentele au fost stocate în format digital, putând fi accesate prin rețea de la distanță”¹¹.

Iar viitorul este deja prezent¹²: Drexel University Library (Pennsylvania) este prima bibliotecă din lume „look free” (fără cărți). Desigur, fondul de carte al bibliotecii este păstrat într-o altă clădire, dar în noul sediu al bibliotecii numit „The Library Learning Terrace” nu există decât terminale de calculator. Acestea oferă accesul imediat la 170 de milioane de produse culturale digitizate. Din 2010, Universitatea Stanford a redimensionat biblioteca facultății de inginerie, eliminând 50 de mii de volume, înlocuindu-le cu versiunea lor digitală. De asemenea, Universitatea din San Antonio (Texas) oferă acces on-line la 450 de mii titluri în formă digitală, iar o bibliotecă mică (Newport Beach, California) oferă 35 de mii de titluri digitale. Aceste biblioteci asigură și serviciul „Inter Library Loan”(dacă un titlu nu se găsește în colecția digitală, el poate fi obținut de oricare din aceste biblioteci de la o altă bibliotecă, unde cartea este disponibilă).

Putem aminti aici și aplicațiile inițiate de British Library și de New York Public Library, care doresc să înmagazineze pe i-phone lungi perioade culturale. Proiectul de la New York Public Libray îmbină sistemele electronice digitale integrate și formatul tradițional al cărții într-un spațiu flexibil și deschis schimbărilor de orice fel (arhitectul Norman FOSTER va plasa rafturile de cărți în centrul unei clădiri moderne, în format de curbă, tehnologia digitală înconjurând centrul, dând posibilitatea cititorului să se adapteze la „era de dincolo de cărți”).

Trebuie să menționăm aici faptul că nu am adus în discuție aici marile proiecte de biblioteci digitale: Google, Biblioteca Digitală Europeană, Biblioteca Digitală Mondială (la noi Biblioteca Digitală a României). Despre aceste proiecte s-a scris foarte mult, iar rezultatele (practice) sunt notabile, chiar dacă discuțiile pro și contra se poartă în continuare.

Se vorbește în literatura de specialitate și despre „biblioteca virtuală”, neimpunându-se o definiție a conceptului. Termenii de bibliotecă digitală și bibliotecă virtuală sunt considerați sinonime parțiale și, de fapt, când se vorbește de bibliotecă virtuală se are în vedere sensul mult mai concret și mai explicit al bibliotecii digitale: „biblioteca virtuală rămâne doar un concept organizațional, care integrează într-un context unitar, resurse electronice, tehnologii de informare și comunicare, utilizatorii fără o precisă delimitare spațio-temporală. Altfel spus, bibliotecă virtuală este o bibliotecă digitală, fără delimitări spațio-temporale (...) și fără respectarea riguroasă a principiilor de construcție, structurare, prelucrare, comunicare,

¹¹REGNEALĂ, Mircea. *Dicționar explicativ de biblioteconomie și de știința informării*, vol.I, A.B.I.R., 1996, p.73.

¹² POPA, Dumitru Radu. *Cum și ce citim în secolul XXI*. În: *Scrisul Românesc*, nr.12 (100), decembrie 2011, p.15.

utilizare, prezervare a resurselor informaționale exclusiv electronice.”¹³ În opinia noastră, biblioteca virtuală rămâne o construcție mai îndepărtată, intrând în discuție chiar conținutul conceptului de bibliotecă. În condiții „digitale”, prezența bibliotecarului este evidentă, ca și „zidurile” bibliotecii de altfel!

Tot la capitolul infrastructură tehnologică și investiții intră și problema cărților electronice (e-book-urile), a proporției în care acestea vor intra în bibliotecă în următorii ani. Putem porni de la premisa că societatea viitorului va fi una „fără hârtii”, în sensul înlocuirii cărții pe hârtie cu cea electronică. Nu trebuie să ne grăbim cu răspunsul chiar dacă industria cărții electronice prinde contur. În S.U.A., cărțile în format electronic reprezintă aproape un sfert din piața americană¹⁴ de carte, europenii fiind însă mai conservatori¹⁵: în Franța, de exemplu, cărțile digitale înseamnă numai în jur de 1% din piața cărții. În Europa, în general, afacerile merg mai prost, profitul fiind infim, cu toate că, în 2011, pe bătrânul continent s-au vândut de două ori mai multe cărți în format electronic decât în 2010. Prognozele sunt încă optimiste, președintele Uniunii Editorilor din Germania, Jürgen Boos estimând că vânzările de carte electronică se situează între 3 și 5% din volumul total al vânzărilor, iar librăriile germane estimau pentru 2012, un profit din vânzările de carte electronică de 3,5%.¹⁶

Piața rămâne la fel de dificilă și pentru România, eforturi în acest sens făcând editurile mari, precum Polirom sau Humanitas, care și-au deschis divizii dedicate acestui fenomen. Din păcate, rămâne foarte mic numărul dispozitivelor digitale de citire, în aceste condiții tirajele cărților electronice fiind foarte scăzute. Această industrie are un mare potențial și nu este lipsită de interes pentru biblioteci. Chiar dacă avantajele și dezavantajele cărții electronice se tot discută de ceva vreme, o politică echilibrată în domeniul achiziției de astfel de documente la nivelul bibliotecilor nu poate aduce decât un plus de informație. În opinia noastră, cartea tradițională va coexista cu cartea electronică o perioadă lungă de timp. Multă vreme de acum înainte, textul imprimat și textul electronic vor continua să existe într-o relație de complementaritate și nu neapărat într-una de rivalitate.

3) Cea mai spectaculoasă și mai semnificativă mutație la nivelul bibliotecilor, în următoarea perioadă de timp, va fi legată de serviciile oferite comunității și de accentul din ce în ce mai mare pus pe satisfacerea nevoilor utilizatorilor. Este obișnuită deja, în biblioteci, o

¹³ TÂRZIMAN, Elena. *Colecții și biblioteci digitale*, București, Editura Universității din București, 2011, p.55-62.

¹⁴ Cartea electronică la Frankfurt. În: *Dilemateca*, anul VI, nr.66, noiembrie 2011, p.5.

¹⁵ FIRAN, Ileana, op.cit., p.22.

¹⁶ MARTIN, Matei. *Obiceiuri de lectură - suntem pregătiți pentru cartea electronică?*. În: *Dilema veche*, anul IX, nr. 434, 7-13 iunie 2012, p.16.

mutare a accentului de la funcția de conservare la cea de disponibilizare a informațiilor, de la activitățile de organizare a fondurilor la cele legate de educarea utilizatorilor.¹⁷

Într-o lucrare apărută recent, regăsim puncte de vedere semnificative legate de biblioteca viitorului, de la locul ei în societate și până la necesitatea de a veni în întâmpinarea utilizatorilor săi. Astfel, Președintele Asociației Bibliotecarilor din Danemarca, Vagn Ytte Larsen a răspuns la întrebarea „Este biblioteca ta și Asociația Bibliotecarilor din Danemarca pregătită pentru viitor?”, în felul următor: „Biblioteca modernă este o instituție recunoscută. Este un loc unde venim pentru a deveni înțelepți, pentru a experimenta și a obține informații, dar este și un loc unde învățăm să transformăm informația în cunoaștere. De asemenea, este un loc de întâlnire și este recunoscut de către comunitate ca fiind instituția deschisă mereu. Acest lucru se petrece de mulți, mulți ani și cea mai mare parte a oamenilor știu asta. Ceea ce ei nu știu este că biblioteca modernă oferă mai mult decât cărți! Și trebuie să facem neapărat ceva în legătură cu acest lucru.”¹⁸ La fel de edificator este și răspunsul pe care îl dă Laura Isenstein, fost director în bibliotecile din San Antonio și Des Moines, la întrebarea „Dacă lumea merge doar la Google sau la Barnes&Noble, atunci ce suntem noi?”: „Trebuie să ne schimbăm rolul și să fim parte în ceea ce privește interesul comunității față de cărți. Pentru asta trebuie să ieșim în spațiul public și să ne întrebăm utilizatorii: „Ce doriți de la noi și care este nevoia voastră în legătură cu noi?”.¹⁹

Oricum, biblioteca tradițională este la apusul ei, noua eră comunicațională instaurând o concurență în care transformarea bibliotecii devine vitală pentru însăși existența ei. Mutațiile sunt deja reprezentative la nivelul funcțiilor unei biblioteci contemporane, informațională, comunicațională, educativă, culturală și, ca un sumum, socială.

Există deja foarte multe literatură legată de aceste aspecte, majoritatea opiniilor exprimate fiind de acord cu existența, la nivelul bibliotecilor moderne, a următoarelor roluri de bază, acestea determinând, la rândul lor, noile servicii pe care aceste instituții trebuie să le pună la dispoziția utilizatorilor săi și a comunităților pe care le deservește²⁰: centru educațional și

¹⁷ TÂRZIMAN, Elena. *Utilizatorii și libertatea de acces la informații - componenta motivațională a Societății informaționale*. În: Biblioteca, revistă de bibliologie și știința informării, nr. 11/1998, p.332.

¹⁸ IFLA: Management of Library Associations: Section Newsletter [online]. Iunie 2009. [Citat 26.08.2009] Disponibil la: <http://www.ifla.org/files/mlos/newsletters/june-2009.pdf> În: DEDIU, Liviu-Iulian, *Managementul serviciilor pentru utilizatori în bibliotecile contemporane*. București:Editura A.N.B.P.R., 2012, p.13.

¹⁹SWOPE, C.*Revolution in the Stacks* [online]. În: Governing, 1 iunie 2008. [citat 01.08.2009] Disponibil la: <http://www.governing.com/article/revolution-stacks>. În: DEDIU, Liviu-Iulian, op. cit., p. 47.

²⁰ANDERSON, M.; SKOT-HANSEN, D. *The Local Library – Liquidation or Development?*, Copenhaga: Biblioteksskole, 1994. În: THORHAUGE, J. et al. *Bibliotecile publice și societatea informației*. București: Asociația Bibliotecarilor din Bibliotecile Publice din România, 1998, p.20.

pentru învățământ; centru social; centru cultural; centru de informare generală; centru local pentru tehnologia informației.

Drumul de urmat nu va fi simplu și va presupune trecerea de la funcțiile tradiționale ale bibliotecii, la serviciile publice necesare comunității respective și care construiesc de altfel noile roluri ale bibliotecilor moderne. Considerăm că, indiferent de mutațiile survenite, biblioteca își va păstra atât numele, cât și personalitatea sa, pentru că ea poate asigura O CUNOAȘTERE SISTEMATIZATĂ, nicio altă instituție neavând o asemenea perspectivă. În acest context, nu putem fi decât de acord cu domnul Dan Matei, directorul Direcției de Cercetare și Evidență a Patrimoniului Mobil, Imaterial și Digital din cadrul Institutului Național al Patrimoniului, care prevede pentru bibliotecari un viitor strălucit, în condițiile unei societăți informaționale în care cei care manevrează informația trebuie să aibă un viitor foarte bun: „la marea masă de informație care ne inundă sunt necesari oameni care să organizeze, care să ne permită să ne descurcăm în „jungla informațională”. Iar aceștia sunt „informations scientists”²¹. Bibliotecarii vor fi asemenea oameni, miza fiind supraviețuirea profesiei și a instituției bibliotecare.

Nu dezvoltăm acum aria serviciilor pe care bibliotecile contemporane le pun și le vor pune la dispoziția utilizatorilor. Acestea vor fi însă foarte diverse, de la cele care privesc accesul la informație, până la cele educative, culturale și sociale. După cum afirma cineva, referindu-se la bibliotecile americane, serviciile pe care acestea le oferă sunt recunoscute (există) numai în condițiile în care sunt legate de anumite grupuri-țintă identificate în comunitatea respectivă: „Săptămânal, o bibliotecă publică include programe de citit și spus povești copiilor preșcolari, cluburi de lectură pentru diferite vârste și interese, cluburi de șah, dar și concerte cu trupe locale sau întâlniri cu invitați speciali. Biblioteca oferă acces online permanent, nu numai la catalogul întregii colecții, ci și la un catalog comun al bibliotecilor din zonă (...)”²². Și lista de servicii de bibliotecă nu se oprește aici.

Dezvoltarea bibliotecilor (publice) românești este esențial legată, pe termen mediu și lung, de diversificarea permanentă a serviciilor oferite comunității, în strânsă legătură cu nevoile și interesele utilizatorilor și a publicului potențial. Dacă la ora aceasta, mai puțin de 10% din populația României utilizează bibliotecile publice, acest lucru se datorează și

²¹MIHAIL, Patricia. „Lucrăm cu texte și imagini, suportul este secundar” (interviu cu Dan MATEI). În: *Lectura în deplasare* (Dosar „Dilema veche”. Coordonatoare Patricia MIHAIL, nr. 428, 26 aprilie -2 mai 2012, p.VII).

²²ȘERBĂNUȚĂ, Claudia. *Redefinirea bibliotecilor publice - modelul american*. În: *Lectura în deplasare* (Dosar „Dilema veche”. Coordonatoare Patricia MIHAIL, nr. 428, 26 aprilie - 2 mai 2012, p.VII).

numărului redus de servicii oferite, dar și necunoașterii cererii de astfel de servicii la nivelul comunității deservite.

Efortul de redefinire a rolului și funcțiilor bibliotecilor publice românești este complex, necesitând atât politici adecvate, cât și dorința de schimbare, atât în interiorul cadrului instituțional (bibliotecar), cât și din exteriorul său.

În opinia noastră, biblioteca, bibliotecarul vor continua să existe indiferent de formele lor de evoluție. În fond, dorința de INFORMARE ȘI CUNOAȘTERE va fi caracteristica esențială a unei lumi a viitorului, iar o BIBLIOTECĂ A VIITORULUI va îndeplini cu prisosință o asemenea misiune.

BIBLIOGRAFIE

1. ANDERSON, M.; SKOT - HANSEN, D. *The Local Library – Liquidation or Development?*, Copenhaga: Biblioteksskole, 1994. În: THORHAUGE, J. et al. *Bibliotecile publice și societatea informației*, București: Asociația Bibliotecarilor din Bibliotecile Publice din România, 1998.
2. BARAN, Paul - Andre, *Shhh, no longer...* În: *Lectura în deplasare* (Dosar „Dilema veche”. Coordonatoare Patricia MIHAIL), 2012, nr.428, 26 aprilie - 2 mai.
3. CARTEA electronică la Frankfurt. În: *Dilemateca*, noiembrie 2011, nr.66.
4. CONGRESUL Mondial al Bibliotecilor și Informației (Quebec, 2008). Cuvântul de deschidere al președintelui IFLA, Claudia LUX (Traducere de Cristina STAICU. Din „IFLA Journal”, vol. 34 (2008), nr. 4, p.325, 333-336). În: *Biblioteca Bucureștilor*, ianuarie 2009, Nr.1.
5. CORAVU, Robert. *Bibliotecă automatizată. Bibliotecă digitală. Bibliotecă virtuală. Bibliotecă hibridă. Delimitări conceptuale*. În: *Biblioteca, revistă de bibliologie și știința informării*, 2005, Nr.1, p.10-11.
6. DEDIU, Liviu-Iulian. *Managementul serviciilor pentru utilizatori în bibliotecile contemporane*. București: Editura ANBPR, 2012, 274 p.
7. DIMA, Mihaela. *Suntem bombardați zilnic de foarte multe informații*. În: „Adevărul”, 2011, 16 februarie.
8. FIRAN, Ileana www.cine_ce_cum_citeste.fr sau „Ce aduce digitalizarea cărților în Franța?”. În: *Scrisul Românesc*, 2012, Nr.1(101), ianuarie.
9. IFLA: *Management of Library Associations*: Section Newsletter [online]. [Citat 29 noiembrie 2012] Disponibil pe Internet la adresa: <http://www.ifla.org/files/mlos/newsletters/june-2009.pdf>.

10. LUPOVICI, Catherine. *De la bibliothèque classique à la bibliothèque numérique: continuité et rupture*. În: „Documentaliste - Sciences de l' information”, vol. 37, 2000, Nr. 5- 6, p.295. Apud: CORAVU, Robert, *Biblioteca automatizată. Biblioteca digitală. Biblioteca virtuală. Biblioteca hibridă. Delimitări conceptuale*. În: Biblioteca, 2005, Nr.1, p.10-11.
11. MANGUEL, Alberto. *Biblioteca nopții* (traducere din limba engleză Anca STOICULESCU). București: Nemira Publishing House, 2011, 320 p.
12. MARTIN, Matei. *Obiceiuri de lectură- suntem pregătiți pentru cartea electronică?* În: *Dilema veche*, 7-13 iunie 2012, anul IX, Nr. 434.
13. MIHAIL, Patricia. *Lucrăm cu texte și imagini, suportul este secundar: interviu cu Dan MATEI*. În: *Lectura în deplasare* (Dosar „Dilema veche”. Coordonatoare Patricia MIHAIL), 26 aprilie - 2 mai 2012, nr. 428.
14. POPA, Dumitru Radu. *Cum și ce citim în secolul XXI*. În: *Scrisul Românesc*, decembrie 2011, nr.12 (100).
15. REGNEALĂ, Mircea. *Dicționar explicativ de biblioteconomie și de știința informării*, vol.I, București, A.B.I.R., 1996.
16. SACHELARIE, Octavian Mihail. *Bibliotecile românești în societatea cunoașterii. Dificultăți naționale și comunitare*. În: *Biblioteca, revistă de bibliologie și știința informării*, 2010, Nr.12, p.353-355.
17. SACHELARIE, Octavian Mihail. *Triunghiul cunoașterii: carte, lectură, bibliotecă*. Pitești: Editura Paradigme, 2011, 418 p.
18. STOIAN, Victoria. *Lectura și mediul electronic. O abordare psihosociologică*. În: *Revista Bibliotecii Naționale a României*, 2001, Nr.1, p.30- 32.
19. SWOPE, Christopher. *Revolution in the Stacks: To appeal to a new generation, some libraries are positioning themselves as places to create content* [Citat 29 noiembrie 2012]. Disponibil pe internet la adresa: <http://www.governing.com/topics/mgmt/Revolution-in-the-Stacks.html>
20. ȘERBĂNUȚĂ, Claudia. *Redefinirea bibliotecilor publice - modelul american*. În: *Lectura în deplasare* (Dosar „Dilema veche”.Coordonatoare Patricia MIHAIL, 26 aprilie - 2 mai 2012, nr. 428).
21. THORHAUGE, J. et al. *Bibliotecile publice și societatea informației*. București: Asociația Bibliotecarilor din Bibliotecile Publice din România, 1998.
22. TÂRZIMAN, Elena. *Colecții și biblioteci digitale*. București: Editura Universității din București, 2011, 272 p.
23. TÂRZIMAN, Elena. *Utilizatorii și libertatea de acces la informații -componenta motivațională a Societății informaționale*. În: *Biblioteca, revistă de bibliologie și știința informării*, 1998, Nr.11, p.332-334.
24. TÂRZIMAN, Elena. *Valențele metodologice ale Bibliotecii Naționale a României*. În: *Revista Română de Biblioteconomie și Știința Informării*, 2012, anul 8, Nr.1.